

Στο δρόμο της γνωστής συνταγής του Την «Ειρήνη» του Αριστοφάνη ανέβασε το Θέατρο Σκάλα

ΠΛΟΥΤΟΣ», «Εκκλησιάζουσες», «Βάτραχοι», «Ορνιθες», «Ειρήνη»... Πέντε έργα του Αριστοφάνη έχει ήδη ανεβάσει ο Ανδρέας Μελέκκης στο Θέατρο Σκάλα. Φυσικό είναι να έχουμε μάθει πια τη συνταγή του. Παρ' όλη τη φαινομενική διαφορετικότητα των παραγωγών, ο κοινός παρανομαστής διαφαίνεται μέσα από τη σειρά των αριστοφανικών σκηνοθεσιών του Ανδρέα Μελέκκη. Σαν πεπειραμένος θεατής των παραστάσεων του, διαμόρφωσα την άποψη ότι ο σκηνοθέτης δεν έλκεται τόσο από κάθε ξεχωριστό έργο του Αριστοφάνη, αλλά από την αριστοφανική ατμόσφαιρα, το αριστοφανικό πνεύμα... γενικώς. Μπροστά σ' αυτό το «γενικευμένο» αριστοφανικό ύφος υποχώρησε στη θέση της δεύτερης προτεραιότητας η λαϊκή ουτοπία στον «Πλούτο», η κοινωνική καρναβαλίστικη ανατροπή στις «Εκκλησιάζουσες», το ποιητικό όραμα στους «Βατράχους», το υπερρεαλιστικό στοιχείο στις «Ορνιθες», και το δίχως ελπίδα αντιπολεμικό πάθος στη φετινή «Ειρήνη».

Για να είμαι πειστική, πρέπει να προσδιορίσω τον κοινό παρανομαστή των πέντε αυτών παραγωγών, να περιγράψω αυτό που αποτελεί την πρώτη, κατά την άποψή μου, προτεραιότητα του σκηνοθέτη. Να όμως που το έχω ήδη κάνει πριν από μερικές βδομάδες, παρ' ό,τι το σημείωμα εκείνο δεν αφορούσε τη δουλειά του Μελέκκη ή έστω κάποια άλλη κυπριακή παραγωγή αριστοφανικού έργου, αφορούσε τις «Θεσμοφοριάζουσες» σε σκηνοθεσία του Γιώργου Μικαλακόπουλου που έλαβαν μέρος στο φετινό Φεστιβάλ Αρχαίου Δράματος. Αστείο είναι να επικαλείσαι τον εαυτό σου, αλλά θα χρειαστεί να επαναλάβω, ότι με την πληθώρα των αριστοφανικών παραγωγών στερεοποιήθηκε μια επαναλαμβανόμενη φόρμουλα: ομαδικές, όλο χαρά, μουσικο-χορευτικές επιθέσεις ενός ομοιόμορφου χορού, στερεότυπα γκέι «νούμερα», πολλή αθυροστομία και κωμικός ερωτισμός. Αλλά αν ο Αριστοφάνης ήταν μόνο αυτό, αν δεν κατείχε την τέχνη της φιλολογικής σάτιρας, την τόλμη της απόλυτης άρνησης της επικρατούσας πολιτικής κατάστασης, τον απερίοριστο κοινωνικό οραματισμό, την υπερρεαλιστική ποιητική διάθεση, τότε το ποτάμι της λήθης θα τον κατάπινε.

Ο Πίτερ Μπρουκ γράφει, ότι αν ο σκηνοθέτης δεν έχει ξεκάθαρη απάντηση, γιατί έχει επιλέξει να ανεβάσει το συγκεκριμένο έργο, καλύτερα να μην το κάνει. Πιστεύω πως μια παράσταση της «Ειρήνης» (ή των «Αχαρνών») που δεν είναι απεγνωσμένα παθιασμένη στη δήλωση του ειρηνικού ιδεώδους, που δεν αναθεματίζεται και δεν «θάβει» τους ιδεολογικούς αντιπάλους, που δεν διαλύεται στο τέλος στη συνειδητά ουτοπική γλύκα του ποθητού τέλους, που δεν περιέχει την οργή και την πίκρα, αλλά και το θανατηφόρο φάρμακο του μεγάλου Αριστοφάνη, δεν θα μπορέσει να προσφέρει τίποτα το καινούργιο στους θεατές, αλλά ούτε και στους ίδιους τους συντελεστές της. Στην παράσταση του «Σκάλα» υπήρχε κέφι, αλλά όχι υπερβολικό. Υπήρχε η γελιοποίηση του Πολέμου, αλλά ήπια, όχι καταστρεπτική. Υπήρχε ο λειτουργικός ενθουσιασμός των μελών του χορού, αλλά η συχνά επαναλαμβανόμενη, έντονη ομαδική χορευτική δραστηριότητά του καταντούσε την παράσταση μονότονη, παρά μετέδιδε το «κέφι» στο κοινό.

Ο Τρυγαίος του Σμάραγδου Κλεοβούλου δεν πήρε τις διαστάσεις του λαϊκού εκπροσώπου στον ουρανό ούτε στήριξε τον τελικό ουτοπικό θρίαμβο. Γενικά η υποκριτική απόδοση του θιάσου δεν υπερέβη το πλαίσιο της μικροκωμικότητας. Ο Χριστόδουλος Μαρτάς ξεχώρισε εμπλουτίζοντας το γνωστό στερεότυπο.

ΝΟΝΑ ΜΟΛΕΣΚΗ

ΘΕΑΤΡΟ - ΚΡΙΤΙΚΗ

Σκηνοθεσία-Ελεύθερη απόδοση κειμένου: Ανδρέας Μελέκκης

Σκηνικά: Χάρης Καυκαρίδης
Κοστούμια: Μελίτα Κούτα
Μουσική-Στίχοι: Λάρκος Λάρκου

Χορογράφος: Φαίδρα Καραβοκύρη Ζένιου

Παίζουν: Σοφοκλής Κασκαούνιας, Χριστόδουλος Μαρτάς, Σμάραγδος Κλεοβούλου, Λώρης Λοιζίδης, Χρίστος Καραϊσκος, Πέτρος Κονόμου, Ζάχος Παπαπέτρου, Παναγιώτης Πηλάλης, Αννίτα Τερζή, Χάρης Πισσουρίου, Μαρία Μπεγιάζη, Χριστιάνα Αρτεμίου, Βενέρα Μελέκκη, Σόφη Ασιώτου, Μαρία Ορφανίδου